

Thomas Henry Huxley

Thomas Henry Huxley, *T. H. Huxley*, född 4 maj 1825 i Ealing, västra London, död 29 juni 1895 i Eastbourne, East Sussex, var en brittisk biolog. Han var farfar till Julian Huxley, Aldous Huxley och Andrew Fielding Huxley.

Huxley studerade först till läkare och deltog som sådan i *Rattlesnakes världsomsegling* 1846-50. Han var 1854-1885 lärare i naturalhistoria och paleontologi vid *Royal colleges of mines*, blev 1854 professor i fysiologi vid Royal Institute, var 1874-77 *lordrektor* vid *Aberdeens universitet* samt från 1892 medlem av *Privy council*.^[16]

Huxley kallade sig själv "Darwin's Bulldog" eftersom han försvarade *evolutionsteorin* och *naturligt urval* offentligt mot kritik från kyrkan. Han skrev *Man's Place in Nature* (1863), i vilken han myntade ordet *agnosticism*, ett begrepp som senare fick en något annan innebörd än den Huxley införde.

Han var även verksam som paleontolog och upptäckte och beskrev sju dinosauriearter och andra urtidsdjur under sin livstid. Han var ordförande i *Royal Society* 1883-85 och tilldelades *Royal Medal* 1852, *Wollastonmedaljen* 1876, *Clarkemedaljen* 1880, *Copleymedaljen* 1888 och *Darwinmedaljen* 1894. Huxley var ledamot av *Kungliga Vetenskapsakademien* från 1874.

Innehåll

Bibliografi (urval)^[17]

Av Huxley upptäckta utdöda djurarter

Se även

Referenser

Noter

Externa länkar

Bibliografi (urval)^[17]

- On the anatomy and affinities of the family of Medusæ* (1849)
- The oceanic Hydrozoa* (1859)
- Evidence as to Man's place in Nature* (1863)
- A manual of the anatomy of vertebrated animals* (1871, svensk översättning 1874)
- Lessons in elementary physiology* (1866, svensk översättning *Menniskokroppens byggnad och förrättningar* 1871; 5:e upplagan 1923)

Huxleys arbeten finns samlade i *Collected Essays* (9 band, 1893-94) och *Scientific memoirs* (5 band, 1898-1903).

Av Huxley upptäckta utdöda djurarter

- Acanthopholis* (1867)
- Ankistrodon* (1865)
- Cetiosaurus giganteus* (tillsammans med Richard Owen 1870)
- Chasmatosaurus indicus* (1865)
- Dasygnathus* (1877, beskrevs om av MacLeay 1819)
- Euskelosaurus browni* (1866)
- Hypsilophodon foxii* (1869)

Se även

- Huxley (släkt)

Referenser

Noter

- ↑ [a b] Bibliothèque nationale de France, *BnF Catalogue général : öppen dataplattform*, läs online (http://data.bnf.fr/ark:/12148/cb121862515), läst: 10 oktober 2015, licens: öppen licens.

[källa från Wikidata]
- ↑ [a b c d] *Nordisk familjebok*, 1876, läs online (http://runeberg.org/nfbk/0718.html).

[källa från Wikidata]
- ↑ [a b] *SNAC*, SNAC Ark-ID: w67h1ktb (https://snaccooperative.org/ark:/99166/w67h1ktb), omnämnd som: Thomas Henry Huxley, läs online (http://ica2012.ica.org/files/pdf/FuIl%20paper%20upload/ica12Final00310.pdf), läst: 9 oktober 2017.

[källa från Wikidata]

Thomas Henry Huxley

Född	4 maj 1825 ^{[1][2][3]} <div>Ealing^{[4][2]}, Storbritannien</div>
Död	29 juni 1895 ^{[1][2][3]} (70 år) <div>Eastbourne^[4], Storbritannien</div>
Begravd	London ^[5]
Medborgarskap	Förenade kungariket <div>Storbritannien och Irland</div>
Utbildad vid	University College London <div>Charing Cross Hospital^[6]</div>
Sysselsättning	Biolog ^[2] , fotograf, anatom, filosof, fysiolog, antropolog, naturvetare, karcinolog, iktyolog, lingvist, zoolog, paleontolog, översättare, författare ^[7]
Befattning	<div><div>Ledamot av Kronrådet</div><div>Ordförande för Geological Society of London (1868–1870)^[8]</div><div>Ordförande för Royal Society (1883–1885)</div></div>
Arbetsgivare	Imperial College London
Maka	Henrietta Anne Heathorn Huxley <div>(g. 1855–)^{[6][9][10]}</div>
Barn	Jessie Orianna Huxley (f. 1856) ^[11] <div>Noel Huxley (f. 1856)^[11]</div> <div>Marion Collier (f. 1859)^{[11][9]}</div> <div>Leonard Huxley (f. 1860)^{[6][9]}</div> <div>Rachel Huxley (f. 1862)^[11]</div> <div>Henrietta Huxley (f. 1863)^{[11][9]}</div> <div>Henry Huxley (f. 1865)^{[11][9]}</div> <div>Ethel Huxley (f. 1866)^{[11][9]}</div>
Föräldrar	George Huxley ^[9] <div>Rachel Withers^[9]</div>
Utmärkelser	<div><div>Royal Medal (1852)</div><div>Croonian Lecture (1858)</div><div>Fellow of the Linnean Society of London</div></div>

- ^[a b] Aleksandr M. Prochorov (red.), "Гексли Томас Генри", *Большая советская энциклопедия* : [в 30 т.], tredje utgåvan, Большая Российская энциклопедия, 1969, läst: 28 september 2015.^[källa från Wikidata]
- [^] hämtat från: persiskspråkiga Wikipedia.^[källa från Wikidata]
- ^[a b c] Colin Matthew (red.), *Oxford Dictionary of National Biography*, Oxford University Press, 2004, ODNB-ID: 14320 (<https://doi.org/10.1093/ref:odnb/14320>).^[källa från Wikidata]
- [^] Charles Dudley Warner (red.), *Library of the World's Best Literature*, läs online (<https://www.bartheby.com/library/bios/>).^[källa från Wikidata]
- [^] *Past Presidents*, Geological Society of London, läs online (https://www.geolsoc.org.uk/~link.aspx?_id=773BC90B-60F7-4355-B084-1414BC01C865&_z=z).^[källa från Wikidata]
- ^[a b c d e f g h] *Kindred Britain*, läs online (<https://news.stanford.edu/news/2013/august/kindred-britain-database-082613.html>).^[källa från Wikidata]
- [^] The Peerage person-ID: p23958.htm#i239573 (https://wikidata-externalid-url.toolforge.org/?p=4638&url_prefix=https://www.thepeerage.com/&id=p23958.htm#i239573), läst: 7 augusti 2020.^[källa från Wikidata]
- ^[a b c d e f g] Darryl Roger Lundy, *The Peerage*.^[källa från Wikidata]
- ^[a b] *Why there was no 'Darwin's bulldog'* (<https://www.linnean.org/news/2019/07/01/1st-july-2019-why-there-was-no-darwins-bulldog>) (på engelska), 1 juli 2019, läs online (<https://www.linnean.org/news/2019/07/01/1st-july-2019-why-there-was-no-darwins-bulldog>).^[källa från Wikidata]
- [^] läs online (<https://www.geolsoc.org.uk/About/Awards-Grants-and-Bursaries/Society-Awards/Wollaston-Medal>), www.geolsoc.org.uk, läst: 21 december 2020.^[källa från Wikidata]
- [^] *Award winners : Copley Medal* (https://docs.google.com/spreadsheets/d/1dsunM9ukGLgaW3HdG9cvJ_QKd7pWjGI0qi_fCb1ROD4/pubhtml?gid=1336391689&single=true) (på engelska), Royal Society, läs online (https://docs.google.com/spreadsheets/d/1dsunM9ukGLgaW3HdG9cvJ_QKd7pWjGI0qi_fCb1ROD4/pubhtml?gid=1336391689&single=true), läst: 30 december 2018.^[källa från Wikidata]
- [^] läs online (https://docs.google.com/spreadsheets/d/1dsunM9ukGLgaW3HdG9cvJ_QKd7pWjGI0qi_fCb1ROD4/pubhtml?gid=216486814&single=true), docs.google.com.^[källa från Wikidata]
- [^] Carlquist, Gunnar (red.) (1932). *Svensk uppslagsbok*. Malmö: Svensk Uppslagsbok AB:s förlag, band 13 s. 526.
- [^] Carlquist, Gunnar (red.) (1932). *Svensk uppslagsbok*. Malmö: Svensk Uppslagsbok AB:s förlag, band 13 s. 526-27.

(1858)^[12]

Wollastonmedaljen (1876)^[13]

Clarkemedaljen (1880)

Copleymedaljen (1888)^[14]

Linnean Medal (1890)^[12]

Hayden Memorial Geological Award (1893)

Darwinmedaljen (1894)^[15]

Riddare av Nordstjärneorden

Redigera Wikidata

Externa länkar

- Wikimedia Commons har media som rör Thomas Henry Huxley.
- Huxley, Thomas Henry (<http://runeberg.org/nfbk/0718.html>) i *Nordisk familjebok* (andra upplagan, 1909)
-
- Thomas Henry Huxleys grav (<http://www.findagrave.com/cgi-bin/fg.cgi?page=gr&GRid=4603>) på Find A Grave (engelska)

Copleymedaljörer 1851–1900

Richard Owen (1851) · Alexander von Humboldt (1852) · Heinrich Wilhelm Dove (1853) · Johannes Peter Müller (1854) · Léon Foucault (1855) · Henri Milne-Edwards (1856) · Michel Eugène Chevreul (1857) · Charles Lyell (1858) · Wilhelm Eduard Weber (1859) · Robert Wilhelm Bunsen (1860) · Louis Agassiz (1861) · Thomas Graham (1862) · Adam Sedgwick (1863) · Charles Darwin (1864) · Michel Chasles (1865) · Julius Plücker (1866) · Karl Ernst von Baer (1867) · Charles Wheatstone (1868) · Henri Victor Regnault (1869) · James Prescott Joule (1870) · Julius Robert von Mayer (1871) · Friedrich Wöhler (1872) · Hermann von Helmholtz (1873) · Louis Pasteur (1874) · August Wilhelm von Hofmann (1875) · Claude Bernard (1876) · James Dwight Dana (1877) · Jean-Baptiste Boussingault (1878) · Rudolf Clausius (1879) · James Joseph Sylvester (1880) · Charles Adolphe Wurtz (1881) · Arthur Cayley (1882) · William Thomson (1883) · Carl Ludwig (1884) · August Kekulé (1885) · Franz Ernst Neumann (1886) · Joseph Dalton Hooker (1887) · Thomas Henry Huxley (1888) · George Salmon (1889) · Simon Newcomb (1890) · Stanisla0 Cannizzaro (1891) · Rudolf Virchow (1892) · George Stokes (1893) · Edward Frankland (1894) · Karl Weierstrass (1895) · Carl Gegenbaur (1896) · Albert von Kölliker (1897) · William Huggins (1898) · Lord Rayleigh (1899) · Marcellin Berthelot (1900)

1731–1750 · 1751–1800 · 1801–1850 · 1851–1900 · 1901–1950 · 1951–2000 · 2001–idag

Auktoritetsdata

• WorldCat (<https://www.worldcat.org/identities/lccn-n79-095478>) • VIAF: 66511085 (<https://viaf.org/viaf/66511085>) • LCCN: n79095478 (<http://0000000121372928>) • GND: 118555103 (<http://d-nb.info/gnd/118555103>) • LibrisXL: fcrvzljz19m3g4w (i Katalogiserade verk. (https://libris.kb.se/katalogisering/search/libris?_limit=20&o=https%3A%2F%2Flibris.kb.se%2Ffcrvzljz19m3g4w%23it)) Andra katalogiserade bidrag. (https://libris.kb.se/katalogisering/search/libris?_limit=20&o=https%3A%2F%2Flibris.kb.se%2Ffcrvzljz19m3g4w%23it) • SUDOC: 027696677 (<http://www.idref.fr/027696677>) • BNF: cb121862515 (<http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb121862515>) (data) (<http://da90398677>) (<https://authority.bibsys.no/authority/rest/authorities/html/90398677>) • MGP: 95541 (<http://www.genealogy.ams.org/id.php?id=95541>) • 00522817 (<http://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/00522817>) • NKC: nk20000089945 (http://aleph.nkp.cz/F/?func=find-c&local_base=aut&ccl_term=ica&XX1124472) (http://catalogo.bne.es/uhtbin/authoritybrowse.cgi?action=display&authority_id=XX1124472) • CiNii: DA01634901 (<http://ci.nii.ac.jp/naid/1124472>)

Hämtat från "https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Thomas_Henry_Huxley&oldid=49932743"

Sidan redigerades senast den 13 december 2021 kl. 12.16.

Wikipedias text är tillgänglig under licensen Creative Commons Erkännande-dela-lika 3.0 Unported. För bilder, se respektive bildsida (klicka på bilden). Se vidare Wikipedia:Upphovsrätt och användarvillkor.